

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC**

BỘ Y TẾ

ĐẶNG THỊ MAI HOA

**MỐI LIÊN QUAN GIỮA NỒNG ĐỘ HS - CRP
HUYẾT TƯƠNG VỚI HÌNH THÁI VÀ CHỨC
NĂNG ĐỘNG MẠCH CẢNH ĐOẠN NGOÀI SỌ Ở
BỆNH NHÂN NHỒI MÁU NÃO**

LUẬN VĂN BÁC SĨ NỘI TRÚ BỆNH VIỆN

THÁI NGUYÊN - NĂM 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong Luận văn là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào khác.

Thái Nguyên, ngày 02 tháng 12 năm 2015

Người cam đoan

Đặng Thị Mai Hoa

LỜI CẢM ƠN

Với lòng biết ơn chân thành tôi xin gửi lời cảm ơn đến.

Ban Giám hiệu, phòng Đào tạo - Bộ phận Đào tạo Sau đại học, Bộ môn Nội trường Đại học Y- Dược Thái Nguyên đã trực tiếp quản lý, hướng dẫn tận tình, tạo điều kiện cho tôi hoàn thành luận văn này.

Ban Giám đốc, Khoa Tim mạch, phòng Kế hoạch Tổng hợp - Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên đã giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi để tôi thực hiện được đề tài này.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS. Nguyễn Tiến Dũng, người thầy trực tiếp tận tình hướng dẫn, góp ý, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Xin chân thành cảm ơn khoa Thăm dò chức năng bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên, bác sĩ Lý Thuý Minh đã giúp đỡ tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình thu thập số liệu.

Xin cảm ơn cha mẹ và gia đình, những người luôn quan tâm, động viên, tạo điều kiện thuận lợi nhất để tôi học tập và nghiên cứu. Cảm ơn tất cả bạn bè, anh chị em đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình học tập.

Thái Nguyên, ngày 02 tháng 12 năm 2015

Đặng Thị Mai Hoa

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BMI	: Chỉ số khối cơ thể (<i>Body Mass Index</i>)
CHT	: Cộng hưởng từ
CLVT	: Cắt lớp vi tính
CMN	: Chảy máu não
ĐDNTM	: Độ dày nội trung mạc (<i>IMT: Intima Media Thickness</i>)
ĐKLM	: Đường kính lòng mạch
ĐMC	: Động mạch cảnh
ĐQN	: Đột quy não
ECST	: Thử nghiệm phẫu thuật động mạch cảnh của châu Âu (<i>European Carotid Surgery Trial</i>)
ĐTĐ	: Đái tháo đường
HDL-C	: Cholesterol tỷ trọng cao (<i>High Density Lipoprotein cholesterol</i>)
Hs- CRP	: Protein phản ứng C độ nhạy cao (<i>High Sensitivity C- Reactive Protein</i>)
JNC	: Ủy ban phòng chống huyết áp Hoa Kỳ (<i>Joint National Committee</i>)
LDL-C	: Cholesterol tỷ trọng thấp (<i>Low Density Lipoprotein Cholesterol</i>)
MVX	: Màng võa xơ
NASCET	: Nghiên cứu phẫu thuật lột nội mạc động mạch cảnh không triệu chứng Bắc châu Mỹ

*(The North American Symptomatic Carotid
Endarterectomy Trial)*

NCEP	: Chương trình giáo dục cholesterol quốc gia Hoa kỳ <i>(National Cholesterol Education Program)</i>
NMCT	: Nhồi máu cơ tim
NMN	: Nhồi máu não
RI	: Chỉ số sức cản <i>(Resistant index)</i>
SA	: Siêu âm
TBMM N	: Tai biến mạch máu não
THA	: Tăng huyết áp
Vd	: Vận tốc dòng máu cuối tâm trương <i>(End diastole velocity)</i>
Vs	: Vận tốc dòng máu đỉnh tâm thu <i>(Peak systole velocity)</i>
WHO	: Tổ chức Y tế Thế giới <i>(World Health Organization)</i>

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	iv
MỤC LỤC	vi
DANH MỤC BẢNG	viii
DANH MỤC HÌNH VÀ BIỂU ĐỒ	xi
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Tổng quan về hình thái và chức năng động mạch cảnh	3
1.1.1. Giải phẫu hệ mạch cảnh	3
1.1.2. Cấu tạo của động mạch cảnh	4
1.1.3. Chức năng hệ thống động mạch cảnh	5
1.2. Nhồi máu não	6
1.2.1. Định nghĩa	6
1.2.2. Dịch tể nhồi máu não	6
1.2.3. Các yếu tố nguy cơ NMN	8
1.2.4. Nguyên nhân nhồi máu não	11
1.2.5. Chẩn đoán NMN	12
1.3. Tổng quan về protein phản ứng C	13
1.3.1. Cấu tạo, nguồn gốc của CRP	13
1.3.2. Vai trò CRP và hs- CRP	14
1.3.3. Động học của CRP trong quá trình viêm	16
1.3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến nồng độ của CRP	16
1.3.5. Giá trị bình thường và phương pháp xét nghiệm	19
1.4. Các phương pháp siêu âm động mạch cảnh	19
1.4.1. Siêu âm kiểu 2D (two dimention)	19

1.4.2. Siêu âm Doppler	20
1.5. Các nghiên cứu trong và ngoài nước về nồng độ hs-CRP và hình thái, chức năng động mạch cảnh trên bệnh nhân nhồi máu não	24
1.5.1. Các nghiên cứu về nồng độ hs-CRP và NMN.....	24
1.5.2. Các nghiên cứu về hình thái và chức năng động mạch cảnh trên bệnh nhân nhồi máu não	25
1.5.3. Nghiên cứu mối liên quan giữa nồng độ hs-CRP và hình thái, chức năng ĐMC đoạn ngoài sọ.....	27
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Đối tượng nghiên cứu	29
2.1.1. Tiêu chuẩn chọn bệnh	29
2.1.2. Tiêu chuẩn loại trừ.....	30
2.2. Phương pháp nghiên cứu	30
2.3. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	30
2.3.1. Chỉ tiêu đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu.....	30
2.3.2. Chỉ tiêu đáp ứng mục tiêu 1	31
2.3.3. Chỉ tiêu đáp ứng mục tiêu 2.....	31
2.4. Phương pháp thu thập số liệu	32
2.4.1. Các tiêu chuẩn sử dụng trong nghiên cứu	32
2.4.2. Kỹ thuật thu thập số liệu	36
2.5. Phương pháp xử lý số liệu	41
2.6. Khía cạnh đạo đức trong nghiên cứu	42
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	44
3.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	44
Bảng 3.2. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo giới.....	44
3.2. Xác định nồng độ hs-CRP và đặc điểm hình thái, chức năng ĐMC ở đối tượng nghiên cứu.....	46
của đối tượng nghiên cứu.....	50

3.3. Phân tích mối liên quan giữa nồng độ hs-CRP và hình thái, chức năng động mạch cảnh đoạn ngoài sọ	52
Chương 4: BÀN LUẬN	58
4.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu	58
4.1.1. Phân bố theo tuổi của đối tượng nghiên cứu.....	58
4.1.2. Phân bố theo giới của đối tượng nghiên cứu.....	59
4.1.3. Đặc điểm khởi phát của đối tượng nghiên cứu.....	59
4.1.4. Yếu tố nguy cơ của đối tượng nghiên cứu	60
4.1.5. Điểm Glassgow của đối tượng nghiên cứu	61
4.2. Nồng độ hs-CRP huyết tương và đặc điểm hình thái, chức năng động mạch cảnh đoạn ngoài sọ của đối tượng nghiên cứu.....	62
4.2.1. Nồng độ hs-CRP trung bình trong đối tượng nghiên cứu.....	62
4.2.2. Đặc điểm về hình thái và chức năng động mạch cảnh của đối tượng nghiên cứu	64
4.3. Mối liên quan giữa hs-CRP với hình thái và chức năng động mạch cảnh	70
4.3.1. Mối liên quan giữa hs-CRP với hình thái động mạch cảnh.....	70
4.3.2. Mối liên quan giữa nồng độ hs-CRP và chức năng động mạch cảnh	72
KẾT LUẬN	74
KHUYẾN NGHỊ.....	76
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	
PHỤ LỤC.....	

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1. Thang điểm Glasgow của Teasdale và Jennett (1978)	33
Bảng 2.2. Đánh giá nguy cơ tim mạch vào nồng độ hs-CRP	34
Bảng 2.3. Các giá trị bình thường của các động mạch cảnh	34
Bảng 2.4. Phân độ hẹp của động mạch cảnh trong	36
Bảng 2.5. Cách phân biệt động mạch cảnh trong và ngoài	40
Bảng 3.1. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo nhóm tuổi.....	44
Bảng 3.3. Một số yếu tố nguy cơ của đối tượng nghiên cứu	45
Bảng 3.4. Triệu chứng khởi phát của đối tượng nghiên cứu	45
Bảng 3.5. Rối loạn ý thức lúc vào theo thang điểm Glassgow của đối tượng nghiên cứu	46
Bảng 3.6. Nồng độ hs-CRP trong đối tượng nghiên cứu.....	46
Bảng 3.7. Nồng độ hs-CRP trung bình trong các nhóm hs-CRP	46
Bảng 3.8. Nồng độ hs-CRP trung bình theo giới trong đối tượng nghiên cứu.....	47
Bảng 3.9. Nồng độ hs-CRP theo nhóm tuổi của đối tượng nghiên cứu	47
Bảng 3.10. Nồng độ hs-CRP trung bình theo các yếu tố nguy cơ	47
Bảng 3.11. Tình trạng vữa xơ ĐMC của đối tượng nghiên cứu.....	48
Bảng 3.12. Số lượng MVX trong đối tượng nghiên cứu	48
Bảng 3.13. Vị trí các tổn thương vữa xơ trên các động mạch cảnh đoạn ngoài sọ hai bên.....	49
Bảng 3.14. Vị trí và mức độ MVX gây hẹp tắc ĐMC đoạn ngoài sọ.....	49
Bảng 3.15. Vị trí MVX và NMN ở đối tượng nghiên cứu	50
Bảng 3.16. Đặc điểm hình thái, chức năng động mạch cảnh chung	50
Bảng 3.17. Đặc điểm hình thái, chức năng động mạch cảnh trong của đối tượng nghiên cứu	51
Bảng 3.18. Đặc điểm hình thái và chức năng của động mạch cảnh ngoài của đối tượng nghiên cứu	51

Bảng 3.19. Liên quan giữa nồng độ hs-CRP và ĐDNTM động mạch cảnh chung 2 bên.....	52
Bảng 3.20. Liên quan giữa nồng độ hs-CRP và tình trạng vữa xơ ĐMC của đối tượng nghiên cứu	52
Bảng 3.21. Liên quan giữa nồng độ hs-CRP và vị trí mảng vữa xơ	53
Bảng 3.22. Liên quan giữa nồng độ hs-CRP và số lượng MVX.....	53
Bảng 2.23. Liên quan giữa nồng độ hs-CRP với vị trí MVX và NMN.....	54
Bảng 3.24. Mối liên quan giữa nồng độ hs-CRP và mức độ hẹp động mạch cảnh chung.....	54
Bảng 3.25. Mối tương quan giữa nồng độ hs-CRP với hình thái ĐMC	55
Bảng 3.26. Mối liên quan giữa nồng độ hs-CRP với chức năng ĐMC.....	55
Bảng 3.27. Mối tương quan giữa nồng độ hs-CRP với chức năng ĐMC	56